

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
БАКАЛАВРА**

Електронні методичні рекомендації
щодо виконання кваліфікаційної роботи бакалавра для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної
програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292
Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні
відносини»

УДК 339.9:378.091.33-028.21(075.8)

К 32

Рекомендовано до друку Вченою радою Факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І. І. Мечникова.

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Рецензенти: **Довгаль Олена Андріївна** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; **Садченко Олена Василівна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ОНУ імені І.І. Мечникова.

К 32

Кваліфікаційна робота бакалавра [Електронне видання]: електронні методичні рекомендації щодо виконання кваліфікаційної роботи бакалавра для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 «Міжнародні відносини». Укладачі: Г.С. Алексеєвська, Ю. В. Пічугіна, С. О. Якубовський. Одеса, 2023. 38 с. 970 КБ.

Методичні рекомендації містять загальні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», а саме: вимоги та пояснення щодо структури кваліфікаційної роботи бакалавра, змісту окремих її розділів, оформлення роботи в цілому, її складових та елементів, порядку рецензування роботи, допуску до захисту та захисту випускних кваліфікаційних робіт.

УДК 339.9:378.091.33-028.21(075.8)

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	4
Розділ 1. Затвердження теми та вибір наукового керівника кваліфікаційної роботи.....	8
Розділ 2. Структура та зміст кваліфікаційної роботи.....	9
Розділ 3. Оформлення кваліфікаційної роботи.....	14
Розділ 4. Рецензування кваліфікаційної роботи.....	16
Розділ 5. Порядок допуску до захисту.....	17
Розділ 6. Захист кваліфікаційної роботи	18
Додатки.....	21

ВСТУП

Відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 4.03.2020 № 357) завершальним етапом навчання у закладі вищої освіти та формою атестації здобувачів вищої освіти є виконання і захист кваліфікаційної роботи бакалавра у формі публічного захисту.

Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів. У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та списування. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті ОНУ.

Методичні рекомендації визначають основні положення з організації виконання кваліфікаційної роботи бакалавра за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», вимог до структури, її обсягу та оформлення, рекомендації щодо підготовки до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра та порядку захисту роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є: систематизація й розширення теоретичних та практичних знань, отриманих здобувачем вищої освіти у процесі навчання; розвиток навичок самостійної роботи й застосування інноваційних підходів для вирішення конкретних практичних завдань у сфері міжнародних економічних відносин; адаптація отриманих у процесі навчання знань до умов функціонування економіки України під час повномасштабної агресії Росії та підготовки України до вступу в Європейський Союз.

Під час виконання завдань кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти має довести: наявність уміння знаходити достовірні статистичні дані та здійснювати критичний аналіз результатів науково-практичних досліджень розвитку сучасних міжнародних економічних відносин; навички використовувати у практичній діяльності інноваційні підходи щодо прогнозування та економічного аналізу результатів діяльності українських та міжнародних компаній; здатність проводити комплексні дослідження й моніторинг міжнародних ринків та визначати стійкість фінансових систем окремих країн, зокрема України в умовах повномасштабної агресії Росії.

Діяльність здобувача вищої освіти під час виконання кваліфікаційної роботи бакалавра починається з вибору теми й отримання на кафедрі завдання з методичними рекомендаціями щодо її розробки. Здобувачі можуть запропонувати власну тему кваліфікаційної роботи з обґрунтуванням доцільності її розроблення, продовжити виконання бакалаврської роботи, яка була успішно захищена раніше на кафедрі, або обрати з запропонованого на кафедрі переліку.

На етапі вибору теми кваліфікаційної роботи починається співпраця здобувача з його науковим керівником. Для ефективної підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра здобувач розробляє і погоджує з науковим керівником основні завдання роботи, джерела інформації, методи дослідження.

Процес підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг

кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків

СК 14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

РН 2 Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

РН 3 Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН 4 Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН 5 Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

РН 7 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 8 Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики

та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

РН 9 Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

РН 11 Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

РН 12 Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

РН 13 Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН 14 Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

РН 16 Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН 24 Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

РН 25 Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

Дотримання основних моральних і правових норм академічної поведінки регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (затвердженого рішення Вченої ради ОНУ імені І.І. Мечникова від 26.05.2020 року, протокол № 7, <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>). Процедуру проведення перевірки академічних та наукових текстів здобувачів вищої освіти на наявність запозичень регламентовано Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі ОНУ імені І.І. Мечникова (затвердженого рішення Вченої ради ОНУ імені І. І. Мечникова від 29.06.2021 року, протокол № 13, http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/acad_council/polozhennya-antiplagiat_2021.pdf).

РОЗДІЛ 1

ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ ТА ВИБІР НАУКОВОГО КЕРІВНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика кваліфікаційних робіт бакалаврів розробляється і щорічно переглядається кафедрою світового господарства і міжнародних економічних відносин та затверджується Вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології. Критерієм вибору теми дослідження є її актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічної діяльності України в умовах європейської інтеграції та збройної агресії Росії.

Здобувачам надається право вибору теми дослідження з рекомендованого переліку. Разом з тим, після консультацій з науковим керівником кваліфікаційної роботи здобувач бакалаврського ступеню може запропонувати власний варіант теми у галузі міжнародних економічних відносин, орієнтуючись на власну траєкторію навчання та професійного розвитку.

Науковими керівниками, як правило, призначаються викладачі кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин, які мають відповідну спеціалізацію та ступінь доктора або кандидата наук (доктора філософії). Винятком є призначення керівниками співробітників кафедри, які не мають наукового ступеню, але мають відповідні публікації у галузі міжнародних економічних відносин.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи має: надати допомогу здобувачеві у виборі теми роботи та у розробці індивідуального графіку на весь період виконання кваліфікаційної роботи протягом четвертого курсу навчання на програмі бакалавра для денної форми та п'ятого курсу навчання для заочної форми; рекомендувати здобувачеві необхідні та додаткові джерела, довідкові матеріали, інші джерела з теми дослідження; консультиувати здобувача та надати необхідну методологічну допомогу в процесі проведення дослідження, підготовки публікацій та доповідей на науково-практичних конференціях; обговорювати з здобувачем результати виконання окремих завдань та роботи в цілому, надати письмовий відгук на кваліфікаційну роботу (з рекомендацією до захисту чи ні – якщо здобувач систематично порушував виконання індивідуального графіку та не виконав завдання, погоджені з науковим керівником); надати консультативну допомогу здобувачеві в процесі підготовки презентації на захист кваліфікаційної роботи.

Зміна теми роботи розглядається за письмовою заявою здобувача та затверджується після погодження з науковим керівником, випускаючою кафедрою та Вченою радою факультету міжнародних відносин, політології та соціології.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У кваліфікаційної роботи бакалавра повинна бути певна структура:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за наявності).

Також, до кваліфікаційної роботи додаються наступні документи:

1. Письмовий відгук керівника кваліфікаційної бакалаврської роботи, включаючи характеристику діяльності студента під час виконання дослідження.

2. Письмова рецензія зовнішнього рецензента з оцінкою роботи за прийнятою шкалою оцінки знань.

3. Компакт-диск з електронною копією роботи у форматах "pdf" та "Word", зазвичай з типовою назвою файлу, яка містить прізвище студента та дату.

4. Копії опублікованих робіт (статей, тез, програм конференцій) з тематики роботи, включаючи титульний аркуш та другу (або останню) сторінку з даними збірника.

5. Додаткові документи (у вклеєному конверті формату А5 на жорсткій обкладинці в кінці кваліфікаційної бакалаврської роботи): протокол перевірки оригінальності роботи, завдання на роботу, подання на роботу голові екзаменаційної комісії, характеристика студента.

Титульний аркуш кваліфікаційної бакалаврської роботи із підписом наукового керівника оформляється за встановленою формою (додаток Б).

Завдання на роботу надається керівником після затвердження теми дослідження (додаток Г). Пункти завдання виконуються студентом протягом зазначеного в ньому терміну. Завдання не є частиною кваліфікаційної роботи, не входить у роботу та не нумерується.

На початку бакалаврської роботи подається зміст, який містить назви та номери початкових сторінок усіх складових частин роботи: вступу, всіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Зміст фактично є планом кваліфікаційної бакалаврської роботи і відображає суть поставленої проблеми, структуру та логіку дослідження (додаток Д).

Після змісту, при необхідності, може бути наданий перелік умовних позначень, скорочень і термінів. Якщо в роботі використано терміни та поняття

у формі скорочень, їх перелік слід оформити у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом. Перелік розташовується у двох стовпчиках: ліворуч у абетковому порядку наводяться умовні позначення, скорочення або терміни, а праворуч - їх детальне пояснення. Якщо у роботі аббревіатури повторюються менше трьох разів, перелік не складається, а їх розшифрування наводиться у тексті при першому згадуванні.

У вступі структуровано обґрунтовується наступне:

- актуальність та доцільність обраної теми роботи;
- сутність проблеми та ступінь вивченості її іншими науковцями;
- мета роботи та перелік поставлених завдань;
- об'єкт та предмет дослідження;
- перелік використаних методів дослідження;
- структура роботи та джерела інформації;
- відомості про апробацію її результатів (за наявності - вихідні данні опублікованих статей/тез конференцій).

Обсяг вступу - 2-3 сторінки.

Обґрунтування актуальності та доцільності обраної теми роботи є ключовим етапом у вступі до будь-якого дослідження. Кваліфікаційна робота відображає наукову зрілість та професійну підготовку автора, оцінюючи його здатність обирати тему та розуміти її економічну значущість. Актуальність теми висвітлюється коротко, у межах 1-2 абзаців, де наголошується на сутності проблеми, яка визначає значення і своєчасність теми дослідження.

Сутність та ступінь вивчення проблеми включає у себе коротку характеристику раніше проведених досліджень по даній тематиці. На основі критичного аналізу сучасної практики та теорії за обраною темою кваліфікаційної роботи і виявлених недоліках у вже існуючих наукових публікаціях вітчизняних і закордонних дослідників, автор формує висновок про необхідність подальшого дослідження проблеми. Тут треба зазначити авторів, що вивчають або вивчали дану проблематику, оцінити якість і глибину їх досліджень, коротко викласти різні точки зору та підходи до вирішення проблеми, пропозиції окремих авторів, а також висловити власне ставлення до вирішення проблеми.

Мета кваліфікаційної роботи формулюється з урахуванням її актуальності та повинна бути взаємопов'язана з предметом та об'єктом дослідження, а також передбачати очікувані результати. В контексті економічного дослідження мета включає отримання певного конкретного результату: обґрунтування специфіки діяльності, поглиблення теоретичних засад дослідження, розробка практичних напрямків розвитку, оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем,

розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку тощо.

При формулюванні мети **не** слід застосовувати слова, які вказують на засіб її досягнення (вивчення, дослідження тощо). Наприклад, мету дослідження можна сформулювати у такий спосіб: *«Визначення та аналіз існуючих проблем торговельних відносин України з країнами ЄС»* або *«Аналіз впливу глобалізації на економічний розвиток Франції»* і т. ін.

Завдання перераховують наступним чином: вивчити..., дослідити..., проаналізувати..., охарактеризувати..., встановити..., виявити..., визначити.... та ін. Завдання мають відображати зміст розділів або підрозділів кваліфікаційної роботи. (додаток Ж). А також необхідно, щоб результати виконання кожного із завдань відображалися у відповідному пункті загальних висновків дослідження (додаток Н). Тобто висновки роботи за кількістю та змістом мають відповідати завданням дослідження, які, у свою чергу, відповідають структурі роботи. Таким чином пов'язуються між собою зміст (структура), завдання та висновки дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, і обране для ґрунтовного вивчення. Об'єктом дослідження є вся сукупність відносин різних аспектів теорії і практики науки, яка служить джерелом необхідної для дослідника інформації.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній роботі, яка, наприклад присвячена економічному розвитку Франції в умовах глобалізації, може бути *«економіка Франції в умовах глобалізації»*.

Предмет наукового дослідження знаходиться в межах об'єкта й відповідає, головним чином, на питання: яким чином вивчається процес або явище, суттєві зв'язки та відносини. Предметом можуть бути: *економічні відносини, що виникають в процесі глобалізації економіки Франції; аналіз ступеня залежності економіки Франції від зовнішніх процесів.*

Методи дослідження - це способи, за допомогою яких отримують нові наукові результати. Слід перерахувати методи, які використовувалися для досягнення поставленої в роботі мети. Методи поділяються на загальнонаукові й спеціальні. Загальнонауковими методами є аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, дедукції й індукції, системний аналіз тощо. До спеціальних методів належать: соціологічний метод – анкетування, економіко-математичні методи тощо.

Приклад опису методів, що використовувалися в роботі: *«Вирішення поставлених у роботі завдань здійснено з використанням сучасних загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: порівняльно-історичного (для дослідження еволюції .....); економіко-статистичного (для визначення динаміки зміни основних показників .....); індуктивно-дедуктивного (для формування*

системи показників оцінки ефективності системи .....) SWOT-аналізу (для оцінки середовища функціонування .....); економіко-математичного моделювання (для побудови моделі визначення .....) і т. ін.».

Структура роботи може бути представлена у такий спосіб «Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розкрито теоретичні основи..... Другий розділ присвячений аналізу тенденцій ..... У третьому розділі було розглянуто .....

Джерела інформації. У роботі необхідно вказати основні джерела інформації, які були використані при її написанні. Наприклад, це може бути описано у такий спосіб: «Інформаційну базу кваліфікаційної роботи становили офіційна статистика Державної служби статистики України, ...; ресурси Інтернет-мережі, наукові праці вітчизняних та закордонних учених, матеріалів періодичних видань».

Апробація результатів дослідження. Наводяться вихідні данні опублікованих статей/тез конференцій здобувача по темі роботи. Апробація результатів дослідження для тих здобувачів, які претендують на диплом з відзнакою, є обов'язковою.

Приклад: «Основні результати кваліфікаційної роботи опубліковані в науковому фаховому виданні «назва журналу» випуск та рік, оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «назва конференції» проведення якої було організовано на базі Назва університету місто, дата.

Обсяг – основної частини кваліфікаційної роботи становить приблизно **35–45 сторінок**.

Основна частина, як правило, складатися з **3-х розділів**. В середині розділу (1) і виділяються окремі підрозділи (1.1., 1.2.).

Перший розділ – теоретико-методичний аспект кваліфікаційної роботи присвячується ознайомленню, систематизації та критичному аналізу наявних теоретичних знань щодо об'єкта та предмета дослідження. Це включає в себе ретельний аналіз наукових публікацій з тематики дослідження, при цьому не менше 60% джерел повинні бути з зарубіжних країн, які опубліковані переважно англійською мовою. Здобувач самостійно здійснює професійний переклад англомовних джерел для подальшого аналізу та використання їх у роботі.

Обсяг розділу – приблизно **8-10 сторінок**. У цьому розділі формулюється проблематика дослідження, проводиться критичний аналіз результатів попередніх досліджень фахівців-практиків та представників різних наукових шкіл. Також аналізуються основні теорії та концепції, обґрунтовуються та розкриваються методичні підходи до дослідження. У цьому розділі має бути показано теоретичні підходи до даної проблеми та визначено методи дослідження.

Другий розділ – аналітико-дослідницький розділ кваліфікаційної роботи

присвячений детальному вивченню предмету дослідження. У цьому розділі проводиться аналіз сучасного стану предмета дослідження, його динаміки, оцінка впливу різноманітних чинників, а також аналіз існуючих проблем та виявлення тенденцій розвитку. Результати дослідження представляються з урахуванням мети дослідження, яка чітко визначена темою роботи. Обсяг розділу – приблизно **15–20 сторінок**.

Третій розділ – рекомендаційний, присвячується аналізу стану предмету дослідження та розробці рекомендацій щодо практичного впровадження результатів дослідження. Обсяг розділу становить орієнтовно **12-15 сторінок**.

Висновки є стислим підсумком дослідження та розміщуються безпосередньо після основної частини кваліфікаційної роботи на новій сторінці. Обсяг – **3–4 сторінки** згідно з поставленими завданнями (додаток Н). Тут викладаються висновки і пропозиції, що є предметом захисту, – кінцеві результати виконаної роботи, що доводять досягнення автором поставленої мети дослідження. У них формулюються найважливіші наукові й практичні результати роботи, їхня значущість для потреб країни, регіону, світової економіки тощо.

Висновки і пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення.

Кожен пункт висновків складається з двох логічних частин – **твердження** («визначено..., встановлено..., запропоновано...») і **доказу** («тому що...», «на підставі...»). Висновки доцільно підкріплювати отриманими даними аналізу та моделювання (результати обчислень, схеми, механізми тощо), що доводять глибину проведеного дослідження. Загальний опис не є висновком.

Загальні висновки кваліфікаційної роботи не повинні підмінятися механічним повторенням або підсумовуванням висновків за першим, другим і третім розділами, а повинні відображати суть рішення поставленої проблеми.

Після тексту кваліфікаційної роботи обов'язково наводиться список використаних джерел, тобто перелік наукових статей, підручників, монографій, джерел статистичної інформації, використовуваних здобувачем під час дослідження. Список використаних джерел має складати не менше **35 найменувань**. Враховуючи специфіку спеціальності рекомендовано використовувати у загальній кількості не менше 50-60% іншомовних джерел. Для проведення власного аналізу здобувачі мають використовувати статистичні дані лише з офіційних сайтів державних установ країн, що досліджуються, або з офіційних сайтів міжнародних організацій.

Додатки (якщо вони є у кваліфікаційній роботі) додаються після списку використаних джерел. Вони можуть містити як необхідний ілюстрований і довідковий матеріал, що служить статистичною базою для розрахунків, а також

проміжні результати статистичного аналізу та модулювання, а саме: значні за обсягом (більш ніж 0,5 сторінки) таблиці зі статистичними даними; таблиці різноманітних статистичних показників; описи алгоритмів і програм, виконаних з використанням комп'ютерних статистичних пакетів; зразки документів.

Під час використання у кваліфікаційній роботі будь-яких матеріалів чи даних з додатків, необхідно робити посилання на відповідний додаток.

РОЗДІЛ 3

ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Текст кваліфікаційної роботи має бути оформлений з додержанням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи набирається з використанням комп'ютеру (у редакторі текстового документу) шрифтом Times New Roman (Суг), 14 пт, інтервал між рядками – полуторний. Друкується текст на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм). Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. Абзацний відступ має бути скрізь однаковий – 1,5 см. Кожний абзац тексту починається з червоного рядка. Шрифт друку повинен бути чітким. Колір тексту – чорний.

Рекомендується уникати перевантаження тексту маркерами, курсивом, іншими шрифтами. Зазвичай текст виглядає більш зрозуміло, якщо використовується єдиний стиль оформлення. Курсив може використовуватися для позначення окремих визначень або ключових термінів, на які автор хоче звернути увагу. Підкреслення тексту в тексті зазвичай не використовується, оскільки це може призвести до погіршення зручності читання й зрозуміння тексту.

Текст роботи має бути надрукований з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша: лівий – 30 мм, правий – 10 мм, верхній та нижній – 20 мм.

Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті (додатки К, Л).

Заголовки структурних частин роботи „ЗМІСТ”, „ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ”, „ВСТУП”, „РОЗДІЛ”, „ВИСНОВКИ”, „ДОДАТКИ”, „ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ” треба починати з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи варто розташовувати в центрі та писати великими літерами без крапки наприкінці. Крапка наприкінці заголовка не ставиться. Заголовки підрозділів друкують із абзацного відступу (по центру сторінки не вирівнюють) маленькими літерами (крім першої великої).

Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу має бути крапка, наприклад: "2.2." (другий підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу. Остання сторінка кожного розділу має бути заповнена текстом не менше ніж на 2/3 сторінки.

Зазвичай структурні частини й заголовки виділяють жирним шрифтом. Відстань між заголовками розділу і підрозділу, а також між заголовками і текстом повинна дорівнювати одному пропущеному рядку. Виклад тексту кожного розділу, а також вступу і висновків варто починати з нової сторінки.

Всі сторінки роботи повинні бути пронумеровані. Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною, включаючи список використаних джерел і додатки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, номер на першій сторінки не ставиться. На інших сторінках номер ставиться в правому верхньому куті арабськими цифрами.

Усі ілюстрації у роботі (діаграми, графіки тощо) мають назву «Рисунки» (не «Малюнки!»), і по тексту вони іменуються скороченням «Рис.» з позначенням першою цифрою номеру розділу і другою - номеру рисунку в межах цього розділу (Рис.2.1.). Підпис до рисунку та посилання на джерела інформації щодо автора рисунку, чи на дані, завдяки яким був створений рисунок, розташовуються під рисунком (додаток К).

Усі таблиці мають мати назви, які пояснюють їхній зміст. У правому верхньому куті перед назвою таблиці має бути написано слово «Таблиця» з позначенням номеру таблиці, який повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 2.1" (перша таблиця другого розділу). Назва таблиці має бути розташована над таблицею, а вирівнювання тексту має бути по центру. Після кожної таблиці має бути наведено посилання на джерело отриманої інформації. Після назви таблиць крапка не повинна ставитись (додаток Л). При оформленні таблиць рекомендується використовувати одиничний інтервал між строками та більш зменшений шрифту - 12 пт.

Якщо таблиця за розміром більше за 0,5 формату А4, її доцільно перенести до додатків. Посилання на таблицю, як правило, має бути в тексті (наприклад, табл. 3.3, додаток В).

Усі математичні формули та вирази, а також знаки математичних дій у кваліфікаційній роботі мають друкуватись прописними літерами. При включенні у роботу математичних формул слід звертати особливу увагу на чітке написання показників ступеня, індексів та довжину дробової риски тощо.

Усі формули у кваліфікаційній роботі мають нумеруватися з позначенням першою цифрою номеру розділу і другою - номеру формули чи рівняння в межах цього розділу: 2.1. (перша формула другого розділу). Номер формули розташовується в круглих дужках і записується на правій стороні аркуша посередині останнього рядка формули.

Наприклад:

$$\text{GDP} = w + p + r + i + A + Tn \quad (2.1),$$

У кожній частині роботи потрібно вказати джерела інформації, зокрема, дані, які автор запозичив у інших джерел. Це треба робити за допомогою посилань у тексті. Посилання розташовуються в квадратних дужках та вказують порядковий номер джерела у списку, наприклад, [3]. Якщо джерела згадуються поспіль від 2 до 5, можна вказати [2-5]. Якщо потрібно посилатися на конкретну сторінку в джерелі, додають букву "с" та номер сторінки, наприклад, [3, с. 5]. Якщо одночасно потрібно посилатися на кілька джерел, їх розділяють крапкою з комою, наприклад, [2; 6]. При прямому цитуванні текст береться у лапки і обов'язково має посилання на джерело з вказаною сторінкою. Наприклад: "на думку, Петрова І.І.: «глобалізація викликає безробіття в промислово розвинених країнах» [2, с. 6].

Бібліографічний опис оформлюється згідно з Національним стандартом України ДСТУ 8302:2015. Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті, або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків (у цьому випадку джерела іноземною мовою розміщуються після всіх україномовних джерел латиницею). Зразок оформлення різних літературних джерел наведено в додатку П. Окремі джерела статистичної інформації – в додатку Р.

Додатки до кваліфікаційної бакалаврської роботи слід оформляти як продовження тексту, при цьому кожен додаток має починатися з нової сторінки. Кожен додаток має бути з заголовком, якій слід надрукувати над інформацією, наведеною у додатку, рядковими літерами симетрично до матеріалів, які розташовані на сторінці. Праворуч рядка над заголовком у кожному додатку має бути надруковане слово «Додаток» з буквою, якою і позначається цей додаток. Додатки слід позначати послідовно, використовуючи наступні прописні букви української абетки: А, Б, В, Г, Ґ, Д, Е, Є, Ж, З, І, И, Ї, Й, К і т. д.

РОЗДІЛ 4

РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Наказом ректора ОНУ затверджуються рецензенти кожної бакалаврської роботи. В якості рецензентів можуть виступати: викладачі інших економічних кафедр ОНУ (крім кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин), економічних кафедр інших закладів вищої освіти, а також фахівці з вищою економічною освітою, які працюють на відповідних економічних посадах підприємств, установ, організацій

(незалежно від форми власності).

У рецензії слід оцінити такі аспекти (форма у додатку Д):

1. Ступінь актуальності теми роботи.
2. Аналіз останніх досліджень та публікацій з теми бакалаврської роботи, проведений здобувачем.
3. Виявлення недостатньо досліджених аспектів теми та відповідь на питання, чи є робота присвячена цим "білим плямам".
4. Внесок здобувача у дослідження в цих областях та якість цього внеску.
5. Систематизація позитивних і негативних аспектів роботи.
6. Повнота аналізу, якість та обґрунтованість пропозицій автора.
7. Відповідність кваліфікаційної роботи діючим вимогам і можливість її допуску до захисту в екзаменаційній комісії.

Наприкінці рецензії виставляється загальна оцінка кваліфікаційної роботи, яка рекомендується її рецензентом екзаменаційній комісії (за 100-бальною системою / за системою ECTS / за національною шкалою оцінок)..

РОЗДІЛ 5

ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ

Обов'язковим є попередній захист кваліфікаційної бакалаврської роботи, який проходить у 2 етапи.

Перший етап відбувається в рамках випускової кафедри. За розпорядженням завідувача кафедри утворюється спеціальна комісія, склад якої включає викладачів цієї кафедри. Здобувач представляє комісії роздруковану версію своєї кваліфікаційної бакалаврської роботи, доповідає її основний зміст та відповідає на запитання членів комісії. Комісія аналізує роботу та вказує на конкретні недоліки, а також надає рекомендації щодо їх усунення. У разі виправлення виявлених недоліків комісія приймає рішення щодо допуску кваліфікаційної бакалаврської роботи до подальшої перевірки на наявність академічного плагіату (у відповідності з вимогами «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І. І. Мечникова»).

За результатами позитивного рішення комісії щодо допуску кваліфікаційної бакалаврської роботи до перевірки, здобувач передає до випускової кафедри дану роботу (в електронному та паперовому варіантах), а також одночасно надає комплект документів для Наукової бібліотеки ОНУ з заявою на перевірку своєї бакалаврської роботи на наявність

плагиату (цей комплект документів встановлений за єдиним зразком в ОНУ імені І.І. Мечникова).

Після отримання від відділу перевірки на плагиат Наукової бібліотеки ОНУ відповідного протоколу з відсотком оригінальності тексту роботи, завідувач кафедри робить відповідне рішення щодо проведення другого етапу попереднього захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи. У випадку, якщо виявлені під час перевірки антиплагиатною системою Наукової бібліотеки ОНУ недоліки, не були виправлені, то робота не допускається до захисту перед екзаменаційною комісією. Якщо після повторної перевірки виявлено, що робота не є оригінальною, здобувач вважається нездатним виконати навчальний план і підлягає відрахуванню з університету.

Другий етап попереднього захисту відбувається на розширеному засіданні кафедри, до якого залучаються як внутрішні, так і зовнішні експерти кожної бакалаврської роботи. Робота допускається до цього етапу лише за умови позитивного висновку про відсутність плагиату. Остаточне рішення щодо допуску роботи до захисту приймається на розширеному засіданні кафедри.

Обов'язковою умовою для допуску до захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи є її апробація на науковій конференції або наукова публікація за її темою.

Готову кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувач підписує та передає на підпис науковому керівнику, після чого разом з усіма супровідними документами робота подається на випускову кафедру для підпису завідувачу.

РОЗДІЛ 6 ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Графік роботи Екзаменаційної комісії (ЕК) затверджується окремим наказом по університету і вивіщується на дошку оголошень. Кожен здобувач за 30 хвилин до початку захисту приходить на засідання ЕК та подає секретарю ЕК наступні матеріали:

- паперовий варіант роботи в твердому переплетенні;
- електронний варіант випускної кваліфікаційної роботи у форматі PDF з типовою назвою файлу: Pilenko_kvalifik_MEV_11.12.23.pdf;
- презентацію до наукової доповіді на захист або роздатковий матеріал;
- письмовий відгук керівника кваліфікаційної роботи;
- письмову зовнішню рецензію на кваліфікаційну роботу;
- копію опублікованої статті та/або тези конференції з

тематики роботи з вихідними даними видання;

– протокол контролю оригінальності кваліфікаційної роботи, завдання на кваліфікаційну роботу, подання кваліфікаційної роботи голові екзаменаційної комісії, характеристика здобувача.

Захист випускних кваліфікаційних робіт проходить у наступному порядку:

– інформація секретаря ЕК про виконання здобувачем навчального плану;

– доповідь здобувача тривалістю 6-8 хвилин;

– відповіді на питання членів ЕК;

– оголошення відгуку та рецензій;

– відповіді здобувача на зауваження керівника і рецензента.

Доповідь структурно складається з трьох частин:

– **вступ** – 1-2 хвилини (короткий зміст вступу до роботи – обґрунтування вибору теми, мета, задачі, методика дослідження тощо);

– **інформація про виконану роботу** – 3–4 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);

– **повний виклад результатів дослідження**, які є предметом захисту, – 2-3 хвилини (висновки роботи).

Графічний матеріал, за рішенням випускової кафедри, виконується у вигляді слайдової презентації в Microsoft Power Point (10–15 слайдів) або роздаткового матеріалу. На слайдах надається здебільшого графічний, схематичний, табличний матеріал.

Прилюдний захист кваліфікаційної роботи має характер наукової дискусії і проходить в атмосфері взаємної поваги, високої вимогливості та принциповості, дотримання наукової етики. При цьому здобувачу рекомендується в доповіді (як і в тексті роботи) уникати слів «я», «мною». Слід використовувати вирази «нами отримано», «в ході дослідження ми» тощо. Наприкінці доповіді випускник повідомляє про її закінчення словами «Доповідь закінчено, дякую за увагу».

Оцінювання результатів захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за національною шкалою, за 100-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Захист оцінюється на закритій частині засіданні ЕК.

Максимальна оцінка за захист кваліфікаційної роботи може рівнятися 100 балам. Вона складається з рівноцінних між собою наступних елементів:

а) оцінки самого тексту роботи, який повинен мати усі атрибутивні складові;

б) оцінки володіння здобувачем категорійно-понятійним апаратом своєї роботи;

в) оцінки міри володіння здобувач усім змістом відповідної кваліфікаційної роботи;

г) оцінки розуміння здобувачем поставлених йому запитань по кваліфікаційній роботі та аргументованості відповідей на поставлені запитання.

Підсумкова оцінка за захист кваліфікаційної роботи складається із суми оцінок за усі чотири вищезазначені елементи захисту кваліфікаційної роботи. За кожен із вищезазначених елементів оцінки за захист кваліфікаційної роботи максимально може бути виставлено 25 балів.

Забороняється корегування підсумкової оцінки за наслідками захисту здобувач кваліфікаційної роботи за методом врахування попередніх результатів навчання відповідного здобувача, виражених в оцінках за раніше складені ним іспити.

Якщо здобувач виявляє незнання чи поверхове знання змісту кваліфікаційної роботи, не розуміє її конкретних положень, дає інші тлумачення, ніж ті, що містяться у роботі, - то цю роботу варто розцінювати як таку, що виконана іншою особою, ніж та, що представляє її на захисті. У цьому випадку здобувач, який представляє виконану не ним особисто кваліфікаційну роботу, виставляється оцінка незадовільно без права повторного захисту даної роботи.

Результат захисту оголошується того ж дня після оформлення протоколу засідання ЕК. Рішення про оцінку випускної кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння випускнику відповідної кваліфікації і видачу диплома, приймається ЕК.

Здобувач, не допущений до захисту або такий, що отримав незадовільну оцінку під час захисту, відраховується з університету. Здобувач має право на апеляцію, яку він подає на ім'я Голови ЕК.

ДОДАТКИ

Додаток А

Тематика кваліфікаційних робіт бакалавра

1. Міжнародні торговельні санкції та їх вплив на економічну безпеку країн
2. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Франції та Німеччини в умовах європейської інтеграції
3. Вплив зовнішньоекономічної діяльності на економічне зростання та розвиток Китаю, Індії та Туреччини в контексті глобальних міжнародних економічних відносин
4. Розвиток енергетичного ринку ЄС в умовах російської агресії
5. Глобальна торговельна архітектура та роль міжнародних організацій у регулюванні міжнародних економічних відносин
6. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Японії та Південної Кореї в умовах невизначеності
7. Трансформація платіжних балансів Словенії та Угорщини в умовах агресії Росії проти України
8. Розвиток транспортно-логістичних систем країн Центральної та Східної Європи у сучасних умовах
9. Трансформація платіжних балансів Великої Британії та Австрії в умовах невизначеності
10. Вплив монетарної політики на рівень добробуту населення в країнах Північної Європи
11. Трансформація зовнішньоекономічних зв'язків країн Північної Європи в умовах агресії Росії проти України
12. Фінансово-інвестиційна діяльність міжнародних корпорацій в умовах транснаціоналізації
13. Роль Швейцарії у сприянні міжнародній торгівлі та створенні сприятливого середовища для бізнесу в ЄС
14. Інвестиційний клімат та транснаціональна діяльність: аналіз регіональних особливостей
15. Економічні наслідки геополітичних конфліктів
16. Роль міграційних процесів у розвитку економік країн Центральної Європи
17. Макроекономічна нестабільність та її наслідки для економіки
18. Трансформація платіжних балансів Індії та Китаю в умовах невизначеності
19. Трансформація зовнішньоекономічних зв'язків країн ЦВЕ в умовах агресії Росії проти України
20. Вплив міграційних потоків на економічний розвиток країн (на прикладі

Німеччини та Туреччини)

21. Трансформація платіжних балансів Південно-Африканської Республіки та Мексики в умовах невизначеності
22. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Кіпру та Ісландії в умовах невизначеності
23. Транснаціоналізація світової економіки: сучасні тенденції та виклики
24. Розвиток економічних відносин США і України: проблеми та перспективи
25. Ретроспективний аналіз економічного розвитку Швеції
26. Трансформація платіжних балансів Грузії та Молдови в умовах агресії Росії проти України
27. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Швеції та Фінляндії в умовах агресії Росії проти України
28. Ринок праці країн ЦСЄ в сучасних умовах
29. Монетарна політика держави в системі забезпечення економічного розвитку
30. Вплив зовнішньої трудової міграції на європейський ринок праці
31. Роль міграційних процесів у розвитку економік країн Східної Європи
32. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Італії та Іспанії в умовах невизначеності
33. Транспортна система України: сучасний стан та перспективи розвитку в умовах європейської інтеграції
34. Вплив іноземних інвестицій на економічний розвиток України в умовах агресії Росії
35. Трансформація платіжного балансу України в умовах євроінтеграції
36. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків Португалії та Греції в умовах невизначеності
37. Трансформація платіжних балансів Австралії та Сінгапуру у сучасних умовах
38. Вплив транскордонних інвестицій на економічний розвиток країн ЄС
39. Роль ТНК в забезпеченні сталого розвитку світової економіки
40. Трансформація фінансової системи Туреччини у сучасних умовах
41. Вплив міжнародної економічної інтеграції на конкурентоспроможність українських підприємств на європейських ринках

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**ПОТОКИ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НОВИХ
ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ»**

**«Investment flows as a factor in the economic development of the new industrialized
countries of Asia»**

Виконала: здобувачка денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Ткаченко Аліна Олегівна

Керівник – к.е.н., доц. Пічугіна Ю. В. _____

Рецензент – д.е.н., проф. Садченко О.В.

Рекомендовано до захисту:

Захищено на засіданні ЕК №

Протокол засідання кафедри

протокол №__ від __. ____ 2024 р.

№ _ від __. ____ 2024 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

Завідувач кафедри _____ С. О. Якубовський

Голова ЕК _____ Ю. В. Пічугіна

Приклад оформлення подання

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Направляється студентка Ткаченко Аліна Олегівна до захисту кваліфікаційної роботи за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини

на тему: **ПОТОКИ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ**

Кваліфікаційна робота та рецензія додаються.

Декан факультету _____ В. В. Глебов

Довідка про успішність

Ткаченко А. О. за період навчання в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова з 2020 року до 2024 року повністю виконала навчальний план за спеціальністю "Міжнародні економічні відносини" з таким розподілом оцінок за навчальною шкалою: відмінно _____%, добре _____%, задовільно _____%
шкалою ECTS: А _____%, В _____%, С _____%, D _____%, E _____%.

Секретар інституту, факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студентка Ткаченко Аліни Олегівни при написанні кваліфікаційної роботи проявила себе з позитивної сторони. При виборі теми студентка виявила власну зацікавленість. Складання плану кваліфікаційної роботи, підбір літературних і статистичних джерел для аналізу студентка здійснювала самостійно під

керівництвом наукового керівника. Написання розділів, підрозділів, вступу, висновків роботи здійснювалося студенткою вчасно, у відповідності з календарним планом. При підготовці і написанні кваліфікаційної роботи Ткаченко А.О. проявила себе як дисциплінована, старанна, сумлінна, ерудована, ініціативна, творча студентка, яка володіє достатнім рівнем знань, вмінь, навиків у професійній сфері. Кваліфікаційну роботу студентка написала з використанням великої кількості фахових і наукових літературних джерел - як українських, так й закордонних. Треба відзначити достатню глибину аналізу студенткою всіх основних питань обраної теми. Тема кваліфікаційної роботи розкрита повністю та без суттєвих помилок. Структура роботи є досить чіткою, висновки та пропозиції в роботі можна вважати достатньо обґрунтованими.

Недоліком кваліфікаційної роботи є наявність деяких технічних помилок, допущених при оформленні тексту кваліфікаційної роботи.

Характер роботи студентки над дипломним дослідженням і фактичний зміст цього дослідження дозволяють зробити такий загальний висновок: кваліфікаційна робота може бути допущеною до захисту, а студентка Ткаченко А.О. заслуговує присудження їй кваліфікації бакалавра за спеціальністю 292 - міжнародні економічні відносини.

Керівник роботи _____ Ю. О. Пічугіна
(підпис, прізвище та ініціали)

«__» _____ 2024 року.

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Студентка _____ Ткаченко А.О.
(прізвище та ініціали)

Допускається до захисту даної роботи в Екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

_____ С. О. Якубовський _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 2024 року.

Приклад оформлення завдання

Ф № Н-9.01

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра «Світового господарства і міжнародних економічних відносин»
Освітньо-кваліфікаційний рівень - другий (бакалаврський)
Спеціальність 292 - «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
СГ і МЕВ
проф. Якубовський С.О.

“28” вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Ткаченко Аліні Олегівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи ПОТОКИ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ

керівник роботи к.е.н., доц. Пічугіна Юлія Валеріївна
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

1. Строк подання студентом роботи – 30.05.2024 р.
2. Вихідні данні до роботи
3. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження економічного розвитку нових індустріальних країн Азії за період з 1990 до 2023 року на основі аналізу базових макроекономічних показників та порівняння темпів їх розвитку.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
  - дослідження теоретичних аспектів впливу інвестиційних потоків на економічний розвиток нових індустріальних країн Азії;
  - визначення ролі інвестицій у розвитку економіки країн Азії;

- провести аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Гонконгу, Сингапуру та Південної Кореї;
  - проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність нових індустриальних країн Азії з Україною;
  - розробити рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможної позиції України на основі досвіду нових індустриальних країн Азії.
4. Перелік графічного матеріалу(із точним зазначенням обов'язкових креслень) - немає

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1.	Пічугіна Ю.В.		
2.	Пічугіна Ю.В.		
3.	Пічугіна Ю.В.		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Збір літератури	26.10.2023 р.	
2.	Написання вступу	30.11.2023 р.	
3.	Написання Розділу 1	15.03.2024 р.	
4.	Написання Розділу 2	12.04.2024 р.	
5.	Написання Розділу 3	03.05.2024 р.	
6.	Написання висновків	10.05.2024 р.	
7.	Передзахист № 1	17.05.2024 р.	
8.	Оформлення роботи	23.05.2024 р.	
9.	Рецензування (відгук наукового керівника і зовнішня рецензія)	30.05.2024 р.	
10.	Передзахист № 2	30.05.2024 р.	
11.	Захист	Згідно графіку	

Студент Ткаченко А. О.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи Пічугіна Ю.В.

27 (підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Приклад оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОТОКІВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ.....	5
1.1 Теоретичні основи та фактори економічного розвитку країн.....	5
1.2 Теоретичні основи аналізу впливу інвестиційних потоків на економічний розвиток країн Азії.....	8
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОТОКІВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ.....	11
2.1. Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Гонконгу.....	11
2.2. Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Південної Кореї.....	17
2.3. Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Сингапуру.....	24
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН З УКРАЇНОЮ.....	30
3.1. Зовнішньоекономічні операції нових індустріальних країн Азії з Україною.....	30
3.2. Рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможної позиції України на основі досвіду нових індустріальних країн Азії.....	34
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

Приклад оформлення завдань дослідження

Для досягнення поставленої мети в роботі були поставлені такі завдання:

- дослідження теоретичних аспектів впливу інвестиційних потоків на економічний розвиток нових індустріальних країн Азії;
- визначення ролі інвестицій у розвитку економіки країн Азії;
- провести аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Гонконгу, Сингапуру та Південної Кореї;
- проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність нових індустріальних країн Азії з Україною;
- розробити рекомендації щодо забезпечення конкурентоспроможної позиції України на основі досвіду нових індустріальних країн Азії.

– .

Приклад оформлення назв та тексту розділів і підрозділів

РОЗДІЛ 2

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПОТОКІВ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ НА
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК НОВИХ ІНДУСТРІАЛЬНИХ КРАЇН АЗІЇ**

2.1. Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Гонконгу

2.2. Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Південної Кореї

2.3 Аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Сингапуру

Приклад оформлення рисунків

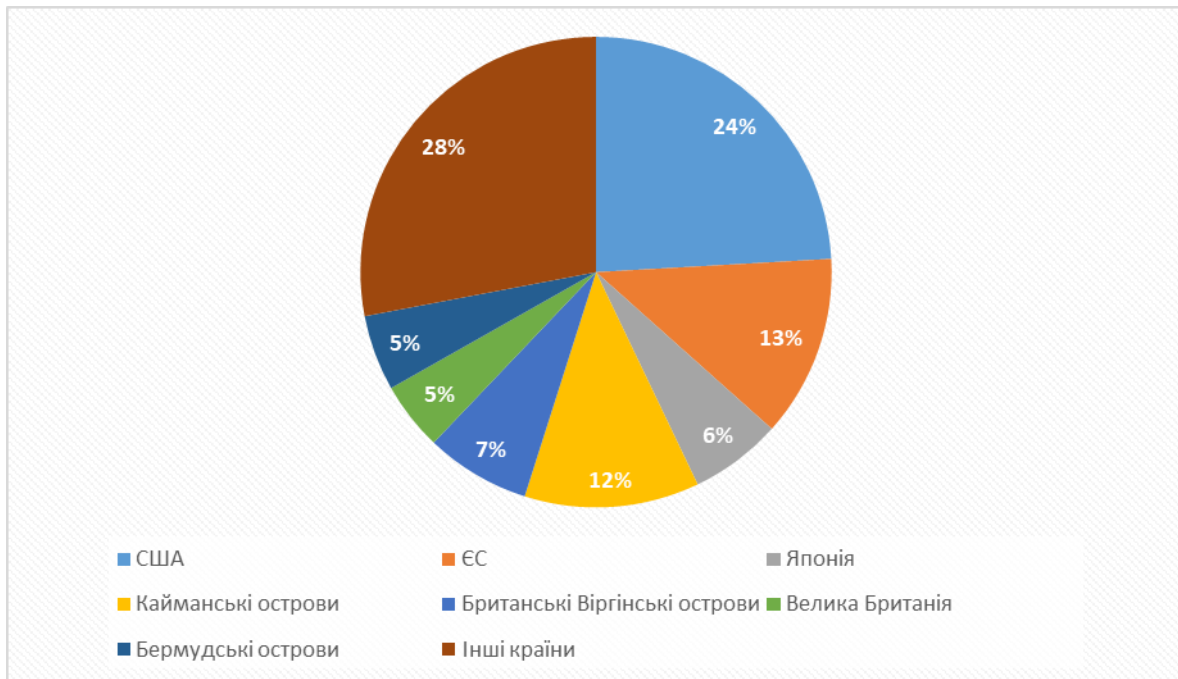

Рис. 2.3. Найбільші країни-інвестори в Сингапур в 2021 році, % від загальної суми ПІІ

Джерело: складено автором на основі даних [56].

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 2.1

Дані торгівлі товарами між Україною та Південною Кореєю, Сингапуром і Гонконгом за 2017-2021 рр, тис. дол. США

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Гонконг:						
Імпорт	12175	3412,9	6439,9	4414,8	11695,6	*
Експорт	50056,9	68379,7	54282,8	63695,3	91089,7	*
Південна Корея:						
Імпорт	35919,1	22019,3	15024,9	15972,8	19245,5	50900,0
Експорт	36693,1	51488,2	53279,5	52070,9	58875,6	23700,0
Сингапур:						
Імпорт	16462,3	11202,6	18759	15320,4	30850,8	*
Експорт	22628,8	29991,4	37642,8	50117,1	69702,8	*

* дані не оприлюднюються Національним Банком України.

Джерело: складено автором на основі даних [65].

Зразок оформлення висновків дослідження

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження інвестиційних потоків новин індустріальних країн можна зробити наступні висновки.

1. Досліджено теоретичні аспекти інвестиційних потоків між країнами. Зокрема обґрунтовано, що .....

2. Серед розглянутих методичних підходів до дослідження впливу інвестиційних потоків на економічний розвиток країн Азії, можна виділити такі особливості.....

3. В результаті аналізу передумов формування і розвитку НІК обґрунтовано, що.....

4. Проведений аналіз впливу потоків ПІІ на економічний розвиток Гонконгу, Сингапуру та Південної Кореї довів, що....

5. Проаналізувавши зовнішньоекономічну діяльність нових індустріальних країн Азії з Україною слід відмітити, що .....

6. На основі аналізу можливостей застосування досвіду НІК забезпечення конкурентоспроможної позиції для України можна виділити такі рекомендації.....

**Зразок оформлення списку використаних джерел згідно
Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015
«Бібліографічне посилання. Загальні положення та
правила складання»**

Вид джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Філіпенко А. С. Теорія міжнародної економічної політики : навч. посіб. К. : Академвидав, 2015. 212 с.
Два автори	Пол Самуельсон, Вільям Нордхаус. Economics. 19-е изд. М. : Вільямс, 2016. 1360 с.
Три автори	Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І., Любіцева О. О. Туристичне країнознавство : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2015. 551 с.
Чотири автори та більше	Міжнародні економічні відносини: практикум : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / за ред. проф. О. І. Шниркова. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2017. 183 с.
Монографії	Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 316 с.
Без автора	Міжнародні економічні відносини : підручник / заред. А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 464 с.
Багатотомний документ	Бюджетна система України: історія, стан та перспективи : у 3 т. / Акад. прав. наук України. Львів : Право, 2012. Т. 2 : Бюджетний менеджмент / заг. ред. Ю. П. Бубряка. 476 с.
Матеріали конференцій	Задорожний З.М. Методика аналізу МЕВ. <i>Сучасні тенденції і проблеми розвитку МЕВ</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Одеса : ОНУ, 2020. С. 52–54. Мороз О. М. Загрози та небезпеки в сфері МЕВ. <i>Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки</i> : тези доп. II міжнар. наук.-практ. конф. (24-26 жовт. 2020 р.). Одеса, 2020. С. 6–12.

Електронні ресурси	<p>Shcherban E. Application of internet marketing in activity Enterprises. <i>Social Economics</i>, 2020. Вип. 64. С. 48-54. URL: https://periodicals.karazin.ua/soceconom/article/view/21149/20186 (дата звернення: 1.01.2021)</p> <p>Офіційний курс гривні щодо іноземних валют на дату 18.07.2023. <i>Національний банк України</i>. URL: https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates (дата звернення: 18.07.2023).</p>
Частина книги, періодичного видання	<p>Пічугіна Ю.В., Максимова Ю.О., Максимов О.С. Оптимізація ланцюгів поставок на підприємстві з використанням сучасних програмних продуктів. <i>Електронний фаховий науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»</i>. 2020. Вип. 40. С. 486-490</p>

Джерела статистичної інформації

Офіційний сайт Державної служби статистики України. Розділ «Статистична інформація»	http://www.ukrstat.gov.ua/
Офіційний сайт Національного банку України	https://bank.gov.ua
Офіційний сайт ЄС. Розділ «Статистична інформація»	https://ec.europa.eu/eurostat/
Офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні	http://www.delukr.cec.eu.int
Офіційний сайт Світового банку	http://www.worldbank.org
Офіційний сайт Світової організації торгівлі	http://www.wto.org
ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток	http://www.unctad.org
Організація економічного співробітництва та розвитку	http://www.oecd.org
Міжнародний валютний фонд	http://www.imf.org
Інститут міжнародної економіки	http://www.iie.com

**Приклад оформлення зовнішньої рецензії
на кваліфікаційну роботу**

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра 4 курсу
денної форми навчання спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародні економічні відносини»
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____

1. Актуальність теми

2. Характеристика якості виконання кожного розділу роботи

3. Ступінь обґрунтованості висновків роботи

4. Характеристика ілюстративної частини роботи

5. Використання в кваліфікаційній роботі останніх досліджень,
передових методів і технологій (дослідницька частина)

6. Позитивні сторони роботи

7. Недоліки роботи

8. Практичне значення роботи

9. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи

Рецензент:

Печатка установи

Навчальне видання

Кваліфікаційна робота бакалавра

Електронні методичні рекомендації
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

Електронне практичне видання

Укладачі:

Г. С. Алексеєвська, Ю. В. Пічугіна, С. О. Якубовський

В авторській редакції

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з програмним
забезпеченням для читання файлів формату PDF.

Обсяг 970 КБ.

**Кафедра світового господарства і міжнародних
економічних відносин**

**Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**